

JADRANKA GRBIĆ JAKOPOVIĆ IDR. (UR.): Srednjeevropsko povezovanje etnologov in kulturnih antropologov kot izziv današnjemu času: 13. vzporednice med slovensko in hrvaško etnologijo = Srednjeevropsko povezivanje etnologa i kulturnih antropologa kao izazov današnjemu vremenu: 13. hrvatsko-slovenske etnološke paralele.

Slovensko etnološko društvo (Knjižnica Glasnika Slovenskega etnološkega društva 50), Ljubljana 2016, 134 str.

V zborniku *13. Vzporednic med slovensko in hrvaško etnologijo* z naslovom *Srednjeevropsko povezovanje etnologov in kulturnih antropologov kot izziv današnjemu času* so zbrani prispevki s posveta, ki je v organizaciji Slovenskega in Hrvaškega etnološkega društva in pod istim naslovom potekal med 9. in 11. novembrom 2014 v Dolenjskih Toplicah. Zadnja leta je postala že kar navada, da se na aktualnem posvetu predstavi zbornik s prispevki s prejšnjega. Tako smo letos na posvetu v Lugu v Baranji na Hrvaškem med drugimi publikacijami, ki so izšle pri Slovenskem etnološkem društvu, predstavili tudi zbornik s *13. Vzporednic*. Namen publikacije je, da se referentom, ki sodelujejo na posvetu, ponudi možnost, da svoj prispevek v bolj poglobljeni obliki predstavijo še v pisni obliki – v zborniku – in tako omogočijo vpogled v svoje raziskovalno delo

ter predstavijo svoje zamisli in polemike tudi drugim potencialnim bralcem, strokovnim kolegom, širši javnosti ... Žal nam to ni uspelo tako, kot smo si zamislili in želeli. K pisanju prispevkov so bili povabljeni vsi referenti, ki so se predstavili na posvetu, a se jih je iz različnih vzrokov za sodelovanje odločilo le malo.

Poglavja v zborniku sledijo tematskih sklopom posveta v Dolenjskih Toplicah: 'Srednja Evropa in vzporednice med slovensko in hrvaško etnologijo', 'Projektno sodelovanje in kulturna dediščina', 'Okrogla miza', 'Dediščina stavbarstva' in 'Snovna in nesnovna dediščina'. Kljub manjšemu številu sodelujočih avtorjev nam je uspelo pokriti vse tematske sklope. Urednice in urednik zbornika smo pri pripravi sledili konceptu, ki ga je za posvet v Dolenjskih Toplicah pripravil programski odbor v sestavi dr. Katalin Munda Hirnök, dr. Špela Ledinek Lozej, mag. Martina Piko-Rustia, Anja Serec Hodžar, dr. Luka Šešo in Jadranka Grbić Jakopović. V uredniškem odboru smo sodelovali predstavniki Slovenskega etnološkega društva in Hrvaškega etnološkega društva: dr. Jadranka Grbić Jakopović, Tanja Kovačič, Anita Matkovič, Saša Renčelj Škedelj in dr. Luka Šešo.

Marija Mojca Terčelj svoj prispevek z naslovom 'Šamanizem: Vzporednice med slovenskimi in hrvaškimi raziskovalci' posveča spominu na kolega Toma Vinščaka in se v prispevku dotakne njegovega s šamanizmom povezanega dela. Ana Perinić Lewis in Morana Jarec v prispevku 'Zaboravljenim prometnicama i nevidljivim stazama: Planiranje kulturnih ruta u Gorskom ko-

taru' pišeta o projektnem sodelovanju, katerega rezultat naj bi bile nove kulturne poti v hrvaškem Gorskem kotarju, rdeča nit slednjih pa nadnaravna in mitološka bitja tega geografskega območja s poudarkom na Petru Klepcu. Mojca Ravnik in Špela Ledinek Lozej v prispevku z naslovom 'Sodelovanje raziskovalcev in lokalnih skupnosti na čezmejnem območju med Alpami in Krasom: Primer projekta *Zborzbirk'* predstavita podoben projekt na območju med Alpami in Krasom. Gre za popis etnoloških zbirk s ciljem ovrednotiti in promovirati zbirke, ki so jih v preteklosti ustvarili domačini. Olga Orlič, Petar Bagarić in Orlanda Obad v prispevku 'Projektifikacija znanosti i ruralnih krajeva – prilika za angažirano etnologijo?' pišejo o prednostih in pasteh danes tako razširjenega projektne delo. Avtorji ob tem opozarjajo na vlogo etnologov in pomen aplikativne etnologije pri raziskovanju podeželja. Dušan Štepec v prispevku 'Kozolec na Slovenskem: Nedokončana raziskovalna zgodba' piše o stavbni dediščini s poudarkom na kozolcu kot posebnem družbenem fenomenu na Slovenskem. Opiše Deželo kozolcev v Šentrupertu, dosedanje opravljeno delo in izzive za prihodnost. Marko Smole v prispevku 'Stavbna dediščina v dolini zgornje Kolpe in Čabranke kot element raziskave kulturnih povezav' analizira zanimive podatke o stavbni dediščini tega zgodovinsko, geografsko in etnično razgibanega območja, ki jih je zbral s terenskim delom. Ivana Šarić Žic v prispevku 'Etnografska zbirka otoka Krka u Dobrinju – »uspavana ljepotica«' piše o začetkih zbirke, težavah, s katerimi se je srečevala v letih delovanja, ter

* Anita Matkovič, univ. dipl. etnologinja in kulturna antropologinja, Kočevje 6, 8340 Črnomelj; anita.matkovic@siol.net.

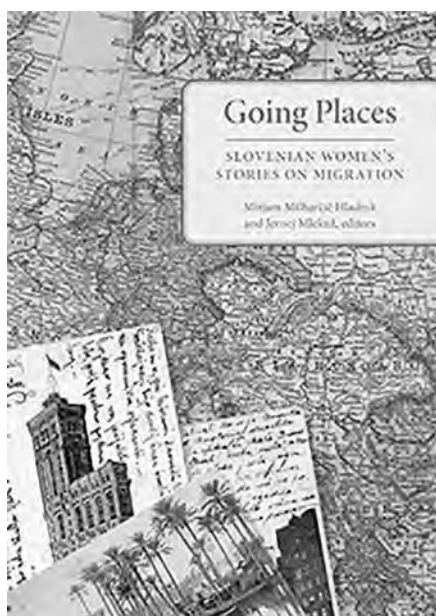
izzivih in načrtih za prihodnost. Raznoliki prispevki že na posvetu niso stremeli k skupnim sklepom, so pa vsekakor pokazali na željo po sodelovanju in izmenjavanju izkušenj v stroki. Že na samem posvetu so predstavitve v posameznih sklopih spodbudile

plodne razprave. Upamo, da bo tudi pričujoči zbornik z v njem zbranim gradivom uporabno čtivo in bo sprožil nova vprašanja oziroma spodbudil kreiranje novih idej za nadaljnje raziskave. Verjamemo, da bo sodelovanje med Slovenskim in Hrvaškim etnološkim

društvom v obliki posvetov in zbornikov prispevalo še k mnogim uspešnim izmenjavam rezultatov, znanj in izkušenj. Prav tako verjamemo tudi, da bo tokratni zbornik kljub svojemu nekoliko skromnejšemu obsegu ostal aktualen še nekaj let.

MIRJAM MILHARČIČ HLADNIK IN JERNEJ MLEKUŽ (UR.): Going places: Slovenian women's stories on migration.¹

University of Akron, Akron, Ohio 2014, 241 str.

Raziskave slovenskega izseljevanja so bogatejše za zbornik *Going places: Slovenian women's stories on migration*, ki je leta 2014 izšel pri založbi Univerze v Akronu v Ohiu, ZDA. Zbornik sta uredila Mirjam Milharčič Hladnik in Jernej Mlekuž, prinaša pa raziskave pripovedi in spominov žensk o njihovih izkušnjah izseljevanja iz Slovenije. Knjiga obravnava ženske emigracije iz Slovenije v ZDA, Argentino, Egipt,

italijanska mesta in sodobne emigracije v Bruselj. Glavni poudarek knjige je na pripovedih in spominih (pričevanja, življenjske zgodbe, družinsko dopisovanje, dnevniki itn.) žensk o migracijah iz domovine od konca 19. stoletja dalje ter o odnosih, ki so jih z bolj ali manj rednimi stiki ohranjale z domačimi. Knjiga obravnava migracije žensk v obdobju velikih družbeno-političnih sprememb od konca 19. stoletja dalje do časa po 2. svetovni vojni, le en prispevek pa obravnava sodobne migracije. V tem obdobju so Slovenijo pretresale dve svetovni vojni, ozemljske spremembe in več menjav političnih režimov. Najrazličnejše oblike migracij so bile ekonomska strategija preživljanja ter širša družbena realnost, v katero so bile močno vpete tudi ženske.

Knjiga je razdeljena na tri tematske sklope, vsak sklop pa sestavljata po dve poglavji. Prvi sklop gradi na družinskih korespondenčnih gradivih, v katerih so ubesedene migracijske izkušnje in prakse ohranjanja čustvenih povezav v transnacionalnem prostoru. V poglavju o slovenski nevesti v Clevelandu Mirjam Milharčič Hladnik predstavi izjemno bogato družinsko dopisovanje med ZDA, Primorsko in celo Argentino, s katerim obravnava osebno izkušnjo migracije v ZDA in

ohranjanja stikov s sorodniki prek pism. Sedem desetletij dopisovanja razkrije subjektivne izkušnje migracije ter trud za ohranjanje stika s tistimi, ki so ostali doma. To dolgo obdobje pokaže na nekatere kontinuitete (odnos do doma in družinske povezave), pa tudi na razumevanje družbenih in ekonomskih sprememb v domovini. Marjan Drnovšek prav tako obravnava družinsko dopisovanje, a v obrnjeni situaciji – predstavi dopisovanje med ženo, ki je ostala doma in skrbela za družino, in možem, ki je svojo družino preživel sprva z delom v rudnikih v ZDA, po veliki gospodarski krizi pa na Nizozemskem. Oba avtorja odlično pokažeta na pogosto spregledan čustveni vidik migracijskih izkušenj in oporo, ki jo lahko člani družine nudijo drug drugemu tudi na velike razdalje.

Naslednji sklop obravnava delovne ženske migracije v Egiptu in Italiji in se z življenjskimi zgodbami posameznic dotakne tudi vprašanja spolnih vlog. Daša Koprivec obravnava t. i. aleksandrinke – dekleta, ki so v Egiptu delala kot gospodinjske pomočnice, varuške in dojilje. Avtorica ženske migracije v Egipt dobro vpne v družbeno-politične kontekste 20. stoletja. Migracija deklet pa je bila pogosto ključna za preživetje celotne družine in

¹ Urednika sta za knjigo prejela nagrado Odlični v znanosti 2015 – Humanistika – področje kulturologija (op. ur.).

* Jaka Repič, dr. etnologije, izr. prof. za področje kulturne antropologije, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana; jaka.repic@ff.uni-lj.si.